

Ústav světových dějin

Oponentský posudek bakalářské práce

MALÝ, Karel, *Role Portugalska v bezpečnostní politice Spojených států amerických v letech 1943–1949*, Bakalářská práce, ÚSD FF UK v Praze, Praha 2015, 57 s. rkp. včetně příloh.

Předložená bakalářská práce Karla Malého představuje analýzu vnímání významu Salazarova Portugalska pro strategicky důležitou bezpečnostní politiku Spojených států amerických v letech 1943–1949, tj. od chvíle, kdy Německo ustupovalo od Stalingradu a již nebylo schopné převzít strategickou iniciativu do vzniku Severoatlantické aliance na pozadí první berlínské krize. Karel Malý dle mého názoru sice předložil z hlediska tématu velmi zajímavou práci, po odborné stránce ale spíše průměrný text.

Bakalářská práce Karla Malého je rozdělena do pěti kapitol (překvapivě jsou číslovány úvod, závěr, seznam použité literatury, seznam zkratk a přílohy) a nečekaně do 20 podkapitol, což s ohledem na 43 stran textu představuje nadměrné členění. V úvodu autor analyzuje použité metodologické postupy, primární zdroje a sekundární bibliografii, jež použil při vypracování své práce. První kapitola se zaměřuje na analýzu všeobecného významu Evropy z hlediska strategické bezpečnosti a zájmů Spojených států amerických, tj. především amerického principu izolacionalismu a důvodů vstupu do Druhé světové války. Druhá se zabývá osobností portugalského autoritativního představitele Antónia de Oliveira Salazara a postoji Lisabonu k probíhajícímu vojenskému konfliktu. Třetí analyzuje spolupráci Spojených států amerických a Portugalska v otázce, týkající se Azorských ostrovů, a vztahů portugalské vlády k Velké Británii. Čtvrtá se zaměřuje na poválečné události, kdy se Portugalsko stalo důležitým strategickým partnerem v rámci vznikajícího euroatlantického partnerství. Závěrečná kapitola se snaží definovat strategický význam Portugalska pro bezpečnostní politiku Spojených států amerických. V závěru dochází Malý k nepřiliš přesvědčivému zhodnocení analyzované problematiky. Kupříkladu nijak se nezamyslel nad jasnými kontroverzemi, které musely vzniknout, přijetím nepřiliš demokratického (autoritativního)

Ústav světových dějin

Portugalska do demokraticky vytvořených struktur NATO v dubnu 1949.

Stylistická a jazyková stránka práce Karla Malého je na průměrné úrovni; nezřídka se v ní vyskytují překlepy (s. 27 „Maccaa“ správně „Macao“, s. 21. „Loureco Marques“ správně „Lourenço Marques“, s. 46 „Roosvelt“ správně „Roosevelt“ aj.), kolísá psaní velkých písmen u termínů „Portugalské impérium“ (s. 28), „parlament“ (s. 31) aj. a bohužel i gramatické chyby (s. 21 „sympatie [...] upínali“ správně „sympatie [...] upínaly“). Ze stylistického hlediska nepůsobí příliš šťastně ani fakt, že se v některých odstavcích nadměru za sebou opakují slovní spojení, aniž by se Malý pokoušel využít pro češtinu bohaté zásoby synonym či jiných opisných tvarů. Kupříkladu při užívání pojmu jako „britské impérium“ bych v kontextu práce považoval za vhodnější používat termín „Britské impérium“, což byl unikátní geografický celek a v jednu chvíli i oficiální politická entita.

Dalším nedostatkem je systematická nedůslednost v rozlišování rozdělovníku/spojovníku od pomlčky a fakt, že v poznámkovém aparátu autor občas nerespektuje úzus zápisu odkazů ze stejného zdroje, které následují bezprostředně po sobě, neboli nepoužívá „tamtéž“ (zejména v pasážích, v nichž pracuje s edicí *The Foreign Relations of the United States*). Malý především v posledních kapitolách a podkapitolách přistupuje laxně i k používání zkrácených zápisů odkazu na zdroj u již jednou použitého zdroje. Důvod, proč v poznámkovém aparátu u bibliografických odkazů, v nichž pracoval s více než jedním zdrojem, používá Malý zdvojenou interpunkci (.), jsem nepochopil.

Zejména první dvě kapitoly (dle autorova číslování druhá a třetí) působí z odborného hlediska dosti chaoticky. Některé odstavce se zdají být torzovité, jakoby Malý kladl fakta za sebou, aniž by se pokusil o nějakou hlubší analýzu či komplexnější text; čtenář si řadu souvislostí musí domýšlet. Kupříkladu odstavec na s. 13 „Příliv evropských přistěhovalců však udržoval ekonomické a kulturní vazby se starým kontinentem. Vojenské hledisko nehrálo žádnou roli, Spojené státy se držely svého izolacionismu. V roce 1917 se USA svého stanoviska zřekly. Dne 6. dubna téhož roku vyhlásily válku Německu a staly se spojenci Velké Británie, Francie a Ruska.“ nebo na s. 15, kde bych u tvrzení „Pearl Harbor zařadil USA do světové války naplno, i když USA už před útokem na tento přístav byly v neoficiální námořní válce s Německem v Atlantiku.“ očekával alespoň v náznaku nějakou konkrétní záležitost či

Ústav světových dějin

akci Němců, kterou považuje za neoficiální konflikt.

Velmi torzovitě působí poslední stránky práce, zabývající se začleněním Portugalska do Severoatlantické aliance; hlubší analýza chybí a podání informací je povrchní. S tím souvisí i fakt, že Malý ve všeobecných a závěrečných pasážích nepoužil monografie a odborné časopisecké studie či dílčí statě, které by se celé spletené problematice vzniku NATO a poválečným americko-portugalským vztahům věnovaly detailněji (kupříkladu by šlo analyzovat LEFFLER, Melvyn P., *The American Conception of National Security and the Beginnings of the Cold War, 1945–48*, in: *The American Historical Review*, Vol. 89, No. 2, 1984, s. 346–381). Malý všeobecně ve své práci upřednostňuje publikace, mající charakter syntéz, či generalizující dějiny Portugalska ve 20. století, před běžně dostupnými a tematicky specializovanými zdroji (kupříkladu TEIXEIRA, Melissa, *Caught on the Periphery: Portuguese Neutrality during World War II and Anglo-American Negotiations with Salazar*, Disertační práce, University of Pennsylvania, Philadelphia 2008), které by pro jeho práci byly vhodnější.

Navzdory výše zmíněným výtkám je třeba vyzdvihnout skutečnost, že Karel Malý svou práci založil nejen na české odborné literatuře, ale i na cizojazyčných sekundárních zdrojích; práce je proto po obsahové stránce odpovídající. Vzhledem k tomu, že předložená bakalářská práce splňuje všechny požadavky, kladené na tento typ studentské kvalifikační práce, navrhuji hodnocení **dobře**.

V Praze, 2. září 2015

PhDr. Jaroslav Valkoun, Ph.D.

Ústav světových dějin FF UK v Praze